

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: P. Č.**, proti **žalovanému: Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, proti nezákonnému zásahu – instrukci žalovaného č. j. 58/2009-OD-Org, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2013, č. j. 5 A 119/2013 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Kasační stížností brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti shora označenému usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

Před městským soudem se stěžovatel domáhal toho, aby mu byla poskytnuta ochrana před nezákonným zásahem žalovaného, konkrétně aby soud určil, že instrukce žalovaného č. j. 58/2009-OD-Org je v rozporu s právním řádem České republiky a její aplikací je zasahováno do stěžovatelova práva na řádné doručení písemností.

Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že věc mu byla postoupena na základě usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2013, č. j. 30 A 28/2013 - 21. Stěžovatel ke své žalobě připojil prohlášení, v němž vylicil své majetkové poměry. Městský soud k tomu uvedl, že v minulosti obdobné prohlášení považoval za žádost o osvobození od soudních poplatků, v současnosti však městský soud k takovému postupu neměl důvod zejména s ohledem na povahu stěžovatelových sporů. Městský soud dále poukázal na to, že Krajský soud v Brně, jemuž byla žaloba původně adresována, stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku a jeho výslovnou žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl usnesením ze dne 23. 1. 2013.

Městský soud posléze konstatoval, že stěžovatele vyzval k úhradě soudního poplatku za žalobu. Usnesení s danou výzvou stěžovatel převzal dne 26. 7. 2013 a v určené lhůtě poplatek nezaplatil. Městský soud proto řízení o žalobě zastavil.

II. Obsah kasační stížnosti

Stěžovatel v kasační stížnosti napadl způsob, jakým městský soud vymezil věc, a považuje identifikaci žaloby za nedostatečnou. Stěžovatel dále považuje za nepravdivé tvrzení obsažené v odůvodnění napadeného usnesení, že k žalobě bylo připojeno jen prohlášení, nikoli již výslovná žádost o osvobození od soudních poplatků. Dle stěžovatele byla v usnesení, jímž byl vyzván k zaplacení poplatku, žaloba nesprávně identifikována, což činí celé usnesení procesně neúčinné.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud při posuzování podmínek řízení o kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost byla podána opožděně.

Podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“): *„nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně.“* Toto ustanovení je přitom podle § 120 s. ř. s. třeba přiměřeně aplikovat i na řízení o kasační stížnosti.

Dle § 42 odst. 5 s. ř. s. není-li v s. ř. s. stanoveno jinak, použijí se pro způsob doručování obdobně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení. V daném případě je tak nutno aplikovat § 49 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), jelikož s. ř. s. potřebnou úpravu nemá.

Podle § 49 odst. 2 o. s. ř. *„nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Nelze-li zanechat výzvu v místě doručování, vrátí doručující orgán písemnost odesílajícímu soudu a uvede, ve který den nebyl adresát zastížen. Odesílající soud vyvěsí na úřední desce výzvu k vyzvednutí písemnosti u soudu.“*

Podle § 49 odst. 4, věty první, o. s. ř. *„nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o uložení nedozvěděl.“*

Podle § 106 odst. 2, věty první, s. ř. s. *„kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení.“* Podle poslední věty téhož ustanovení *„zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.“* Podle odst. 4 téhož ustanovení *„se kasační stížnost podává u*

pokračování

Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal.“

Podle § 40 odst. 1, věty první, s. ř. s. *„lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek.“* Podle § 40 odst. 2, věty první, s. ř. s. *„lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty.“* Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. *„lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.“*

Kasační stížností napadené usnesení městského soudu bylo zasláno na adresu, kterou jako doručovací adresu pro sebe stěžovatel výslovně uvedl, tj. poste restante 370 03, České Budějovice. Na takto určené poště, kde stěžovatel využívá služby poste restante, byla zásilka s napadeným usnesením připravena k vyzvednutí dne 20. 8. 2013, o čemž svědčí doručenka založená ve spise. Stěžovatel si zde sice napadené usnesení městského soudu osobně převzal dne 2. 9. 2013, což uvedl i v kasační stížnosti, nicméně k jeho doručení ve smyslu procesních předpisů došlo již dne 30. 8. 2013 na základě tzv. fikce doručení. K fikci doručení došlo na základě výše citovaného § 49 odst. 4 o. s. ř.

Pro náležité posouzení okamžiku doručení napadeného usnesení zdejší soud považuje za vhodné zmínit postup doručujícího orgánu, který je v o. s. ř. předvídan při nezastižení adresáta a jehož dodržení podmiňuje nastoupení fikce doručení. Zde lze odkázat na slova komentářové literatury vztahující se k § 49 o. s. ř.: *„V případě, že adresát nebude zastižen na adrese k doručování a že mu nebylo možné písemnost odevzdat jinde, doručující orgán písemnost uloží. Další postup doručujícího orgánu se liší podle toho, zda je či není možné zanechat adresátu v místě doručování písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Ukáže-li se, že je možné zanechat adresátu výzvu v jím užívané domovní nebo jiné schránce, na dveřích domu nebo bytu adresáta nebo na jiném vhodném místě, písemnost se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb, který byl doručením pověřen [...]. V případě, že nebylo možné zanechat výzvu v místě doručování, doručující orgán vrátí písemnost odesílajícímu soudu, u něhož bude uložena a který výzvu vyvěsí na své úřední desce.“* Viz Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 329.

Jak vyplývá z citovaného textu, pro postup při doručování v případě nezastižení adresáta je obecně rozhodná skutečnost, zda lze příjemci písemnosti na adrese pro doručování zanechat výzvu k vyzvednutí písemnosti. V nynější věci byla písemnost k vyzvednutí uložena u provozovatele poštovních služeb, s čímž obecně souvisí nutnost zanechat výzvu k vyzvednutí písemnosti v místě doručování.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že ohledně zanechání výzvy k vyzvednutí zásilky s napadeným usnesením městského soudu bylo možno mít v dané věci pochybnosti. Důvodem bylo přeškrtnutí části předtištěného textu na doručence takto: *„Protože adresát nebyl zastižen, byla zásilka (písemnost) uložena a připravena k vyzvednutí dne 20. 8. 2013 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku (písemnost) vyzvedl.“* Zda k přeškrtnutí došlo ze strany doručujícího orgánu či stěžovatele, není z doručenky ani ze spisu patrné.

Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že i přes pochybnosti o zanechání výzvy k vyzvednutí zásilky bylo vzhledem k okolnostem nynějšího případu nutno dojít k závěru, že posledním dnem desetidenní lhůty, po kterou byla zásilka uložena na poště, došlo k fikci doručení. Důvodem je, že stěžovatel zvolil jako svou doručovací adresu Poste restante, 370 03 České Budějovice, tj. žádal, aby mu byly soudní zásilky zasílány přímo na určenou poštu, kde si je vyzvedne. V takovém případě splynulo v jedno místo, kde by měla být ponechána výzva k vyzvednutí zásilky, s místem uložení, z něhož si je možno zásilku vyzvednout. V obou případech totiž dané místo představovala zmíněná pošta. Vzhledem k tomu, že šlo o výslovnou volbu stěžovatele ohledně adresy, kam mu mají být zasílány písemnosti, byl to stěžovatel, kdo odpovídal za to, že si na určeném místě bude zásilky přebírat, ale také průběžně kontrolovat, zda mu sem nějaké přišly.

Stav, kdy splyne místo, kde by měla být zanechána výzva k vyzvednutí písemnosti, s místem, kde má být uložena za účelem vyzvednutí, který je svým charakterem netypický, dovoluje upustit z požadavku na zanechání výzvy dle § 49 odst. 2 o. s. ř. Smyslem takové výzvy totiž je upozornit adresáta, že na jiném místě (typicky na poště), než které je adresou k doručování, je uložena písemnost k vyzvednutí, a umožnit tak adresátovi její vyzvednutí. Pokud však tato místa splynou v jedno, zmíněná výzva ztrácí smysl a její funkce je zcela nahrazena samotným uložením písemnosti. V dané souvislosti lze poukázat i na usnesení zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 4 As 63/2013 - 9 (dostupné z www.nssoud.cz), v němž bylo konstatováno: „Vzhledem k povaze této služby [služby poste restante; poznámka NSS] je to stěžovatel, kdo odpovídá za to, že si své uložené zásilky převezme, neboť mu nemohou být doručovány na jinou adresu a současně jej ani není možné vyrozumět o uložení zásilky jako v případě standardního doručování na adresu trvalého pobytu adresáta.“ Nejvyšší správní soud tak zhodnotil, že v daném případě pochybnosti o zanechání výzvy k vyzvednutí písemnosti nemohly nijak ovlivnit závěr o splnění podmínek pro nastoupení fikce doručení.

Za daného stavu tak v nynější věci uplynutím deseti dnů ode dne 20. 8. 2013, tj. v pátek 30. 8. 2013, nastala fikce doručení dle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Poslední den čtrnáctidenní lhůty k podání kasační stížnosti tak připadl na pátek 13. 9. 2013. Tento den však stěžovatel promeškal tím, že svoji kasační stížnost podal prostřednictvím elektronické pošty bez zaručeného podpisu tak, že kasační stížnost došla zdejšímu soudu v pondělí 16. 9. 2013 (podání shodného obsahu v listinné podobě, kterým bylo podání kasační stížnosti potvrzeno dle § 37 odst. 5, věty druhé, s. ř. s., bylo zdejšímu soudu doručeno dne 19. 9. 2013 a předáno k poštovní přepravě bylo dne 18. 9. 2013). Kasační stížnost tak byla podána opožděně.

Pondělí 16. 9. 2013 bylo rozhodné pro hodnocení včasnosti podání kasační stížnosti prostřednictvím elektronické pošty bez zaručeného podpisu, jelikož při tomto způsobu doručení stížnosti je rozhodný okamžik jejího doručení soudu, nikoli okamžik jejího předání k přepravě, jak je tomu dle § 40 odst. 4 s. ř. s. při doručování prostřednictvím držitele poštovní licence. V daném ohledu lze odkázat na usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2009, sp. zn. III. ÚS 2361/08 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), podle kterého „je evidentní, že žaloba stěžovatele ve formě elektronického podání (neopatřeného zaručeným elektronickým podpisem) není úkonem učiněným prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence ani předáním orgánu, který má povinnost je doručit, u něhož

pokračování

pro zachování lhůty postačí předání k přepravě (srov. obdobně sp. zn. I. ÚS 250/05). Proto se uplatní coby rozhodné, kdy žaloba došla soudu.“

Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla podána opožděně, nemohl se Nejvyšší správní soud věcně zabývat námitkami v ní uplatněnými.

V. Závěr a náklady řízení

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele byla ve smyslu § 106 odst. 2 s. ř. s. podána opožděně, přičemž zmeškání lhůty nelze podle poslední věty téhož ustanovení prominout. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto na základě § 60 odst. 3, věty první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterých nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, byla-li stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu